

Analyse av økonomi og framtidig tjenestebehov Midt-Telemark kommune

Presentasjon for Kommunestyret 17/04-23

Agenda

Økonomi-/ståstedsanalyse 2022

Framtidig tjenestebehov

Økonomi-/ståstedsanalyse

Oppsummering økonomi-/ståstedsanalyse

- Analysene viser at Midt-Telemark kommune på de sentrale tjenesteområdene samlet sett hadde et merforbruk i forhold til det behovet for tjenester skulle tilsi i 2022.
 - Områdene pleie og omsorg, kommunehelse, sosialtjeneste og barnevern peker seg ut med merforbruk.
- Vi har også sett på ressursbruken i Midt-Telemark opp mot aktuelle sammenligningskommuner og gjennomsnittet for KOSTRA-gruppe 7. Sammenligningene harmonerer med funnene i analysen av kommunens ressursbruk sammenholdt mot de økonomiske rammebetingelsene.
- På andre utvalgte tjenesteområder var andel ressursbruk noe lavere enn landet for øvrig i 2021.
- Nøkkeltallene på finans viser at Midt-Telemark hadde lavere netto driftsresultat og nivå på disposisjonsfond, men noe lavere gjeldsgrad enn landet for øvrig i 2022.

Oppsummering KOSTRA- og effektivitetsanalyse 2022

- Vi har utarbeidet en KOSTRA- og effektivitetsanalyse som skal illustrere hvordan kommunens ressursbruk på sentrale tjenesteområder harmonerer med kommunens økonomiske rammebetingelser.
- Oppsummert indikerer analysen at kommunen bruker mer penger på de sentrale tjenesteområdene enn det behovet for tjenester skulle tilsi, og at dette er knyttet spesielt til helse og omsorg. Områdene sosialtjeneste og barnevern peker seg også ut med merforbruk.

Oppsummering KOSTRA- og effektivitetsanalyse. Midt-Telemark kommune
2022. Kilde: KOSTRA/KMD, beregninger ved TF

Tjenesteområde	Mer-/mindreforbruk 2022 (mill. kr) sammenlignet med	
	Landsgjennomsnittet	«Normert og inntektsjustert nivå»*
Barnehage	-14,6	-10,7
Administrasjon	2,2	1,7
Landbruk	2,2	-0,5
Grunnskole	-3,3	-4,8
Pleie og omsorg	33,8	11,7
Kommunehelse	17,7	15,5
Barnevern	6,5	5,6
Sosialtjeneste	16,5	16,2
Sum	61,0	34,9

*) : Inntektsnivå på 100 prosent av landsgjennomsnittet

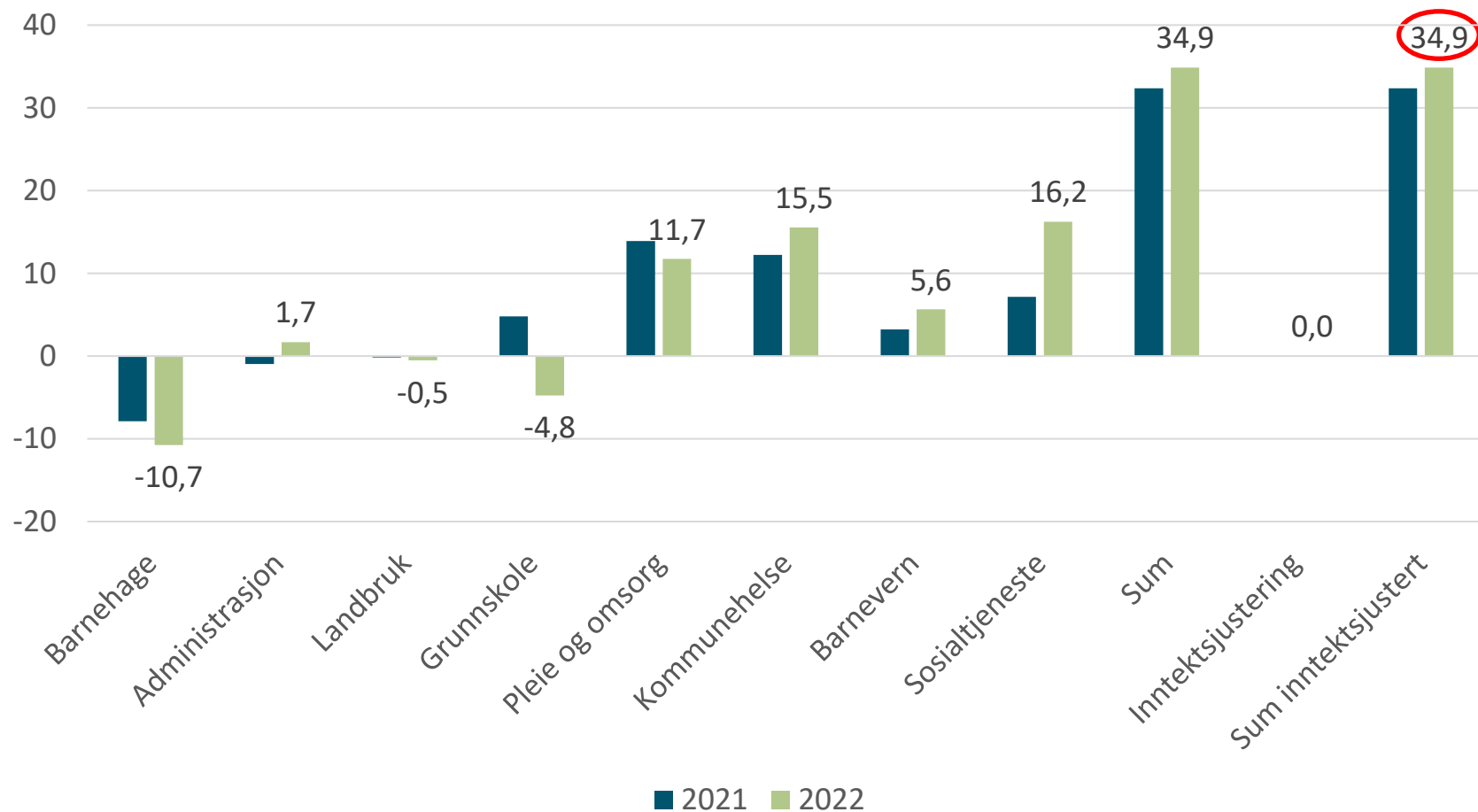
Prioritering for kommunen samlet

Andel av totale netto driftsutgifter på ulike tjenesteområder. Kilde: KOSTRA, beregninger ved TF

	Midt-Telemark	K-gr. 7	Hele landet
	2022	2022	2022
Barnehage (F201, 211, 221)	11,2	14,2	13,8
Administrasjon og styring (F100, 110, 120, 121, 130)	7,4	7,6	7,3
Landbruk (F329)	0,4	0,2	0,2
Grunnskole (F202, 215, 222, 223)	20,3	24,5	22,0
Pleie og omsorg (F234, 253, 254, 261)	35,2	33,1	33,0
Kommunehelse (F232, 233, 241)	8,0	6,1	6,2
Barnevern (F244, 251, 252)	4,3	3,8	3,7
Sosialtjeneste (F242, 243, 281)	6,0	3,3	4,2
Sum sentrale tjenesteområder	92,8	92,8	90,4
Fys.planl./kult.minne/natur/nærmiljø (F301, 302, 303, 335, 360, 365)	0,6	1,3	1,3
Kultur (F231, 370, 373, 375, 377, 380, 381, 383, 385, 386)	2,9	3,4	4,4
Kirke (F390, 393)	0,9	0,9	0,9
Samferdsel (F330, 332)	1,6	2,0	1,8
Brann og ulykkesvern (F338, 339)	1,2	1,4	1,4
Sum andre utvalgte områder	7,2	9,0	9,8
Totalt	100,0	101,8	100,2

Midt-Telemark kommune hadde en høyere andel ressursbruk (netto driftsutgifter/egenfinansiering) på de sentrale tjenesteområdene som inngår i inntektssystemet enn landsgjennomsnittet i 2022. På andre utvalgte områder var andel ressursbruk noe lavere enn landet for øvrig i 2022.

KOSTRA- og effektivitetsanalyse, Midt-Telemark kommune 2021-2022

KOSTRA- og effektivitetsanalyse Midt-Telemark kommune, 2021 og 2022. Mill. kr. Kilde: SSB/KMD/beregninger ved TF

Økonomiske rammebetingelser

- *Midt-Telemark er en middelinntektskommune*
 - I KOSTRA er Midt-Telemark plassert i kommunegruppe 7, dvs. kommuner med 10.000 til 19.999 innbyggere og lave korrigerede inntekter.
 - Inntektsnivå på 100 prosent av landsgjennomsnittet
 - Samlet beregnet utgiftsbehov i inntektssystemet på ca. 4 prosent over landsgjennomsnittet.
 - Alle de sentrale områdene, med unntak av barnehage, fikk beregnet et høyere utgiftsbehov enn landsgjennomsnittet i 2022.

De økonomiske rammebetingelsene vil være styrende for det tjenestetilbudet som kommunen kan tilby innbyggerne.

Utgiftsutjevningen, Midt-Telemark kommune 2022

	Vekt	Antall	Utgiftsbehovs- indeks	Tillegg/fradrag i utgiftsutjevningen (1000 kr)
0-1 år	0,0057	189	0,9019	-343
2-5 år	0,1355	443	0,9891	-904
6-15 år	0,2632	1 227	0,9959	-670
16-22 år	0,0236	922	1,0609	883
23-66 år	0,1051	5 746	0,9608	-2 534
67-79 år	0,0570	1 341	1,1172	4 106
80-89 år	0,0775	434	1,1734	8 258
over 90 år	0,0389	98	1,0822	1 964
Basistillegg	0,0159	0,6085	1,1508	1 473
Sone	0,0100	42 589	1,0461	283
Nabo	0,0100	23 937	1,2911	1 788
Landbrukskriterium	0,0021	0,0059	3,0550	2 651
Innvandrere 6-15 år ekskl Skandinavia	0,0070	111	1,1651	710
Flyktninger uten integreringstilskudd	0,0082	365	1,1581	797
Dødlighet	0,0459	82	1,0524	1 479
Barn 0-15 med enslige forsørgere	0,0186	205	0,9595	-463
Lavinntekt	0,0117	643	1,1638	1 177
Uføre 18-49 år	0,0063	319	1,3883	1 503
Opphopningsindeks	0,0093	0,2572	0,7911	-1 193
Aleneboende 30 - 66 år	0,0189	915	0,9459	-628
PU over 16 år	0,0491	40	1,0420	1 267
Ikke-gifte 67 år og over	0,0459	808	1,1108	3 124
Barn 1 år uten kontantstøtte	0,0165	59	0,7868	-2 161
Innbyggere med høyere utdanning	0,0181	2 742	0,9518	-536
Kostnadsindeks	1,0000		1,0359	22 030

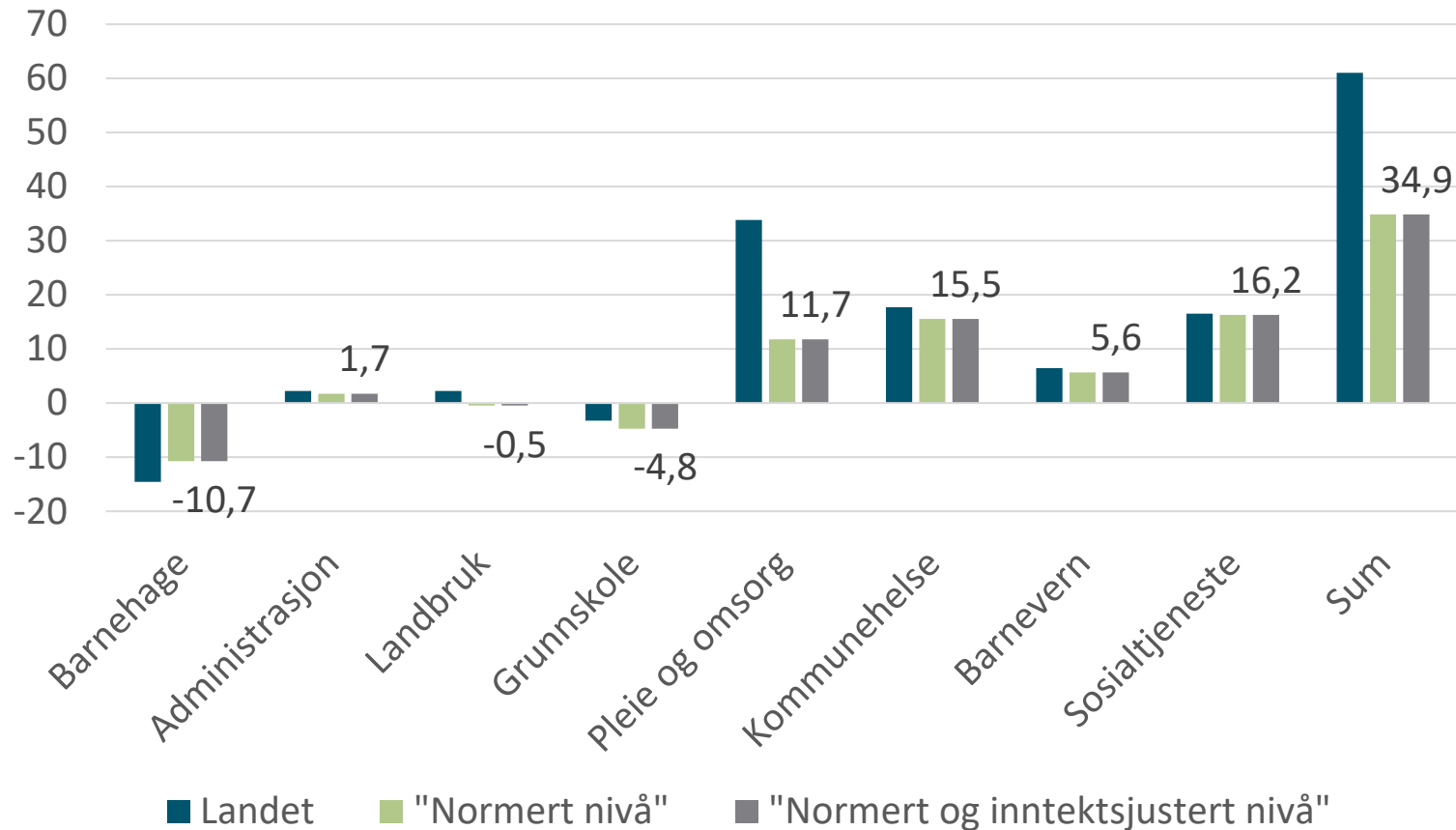
70 %

Gjennom utgiftsutjevningen i inntektssystemet skal kommunene i prinsippet få full kompensasjon for de kostnadsforskjellene som de selv ikke kan påvirke.

- Befolknings-sammensetning
- Geografi
- Levekår

Illustrasjon KOSTRA- og effektivitetsanalyse, Midt-Telemark kommune 2022

Mer-/mindreforbruk 2022 (mill. kr) sammenlignet med

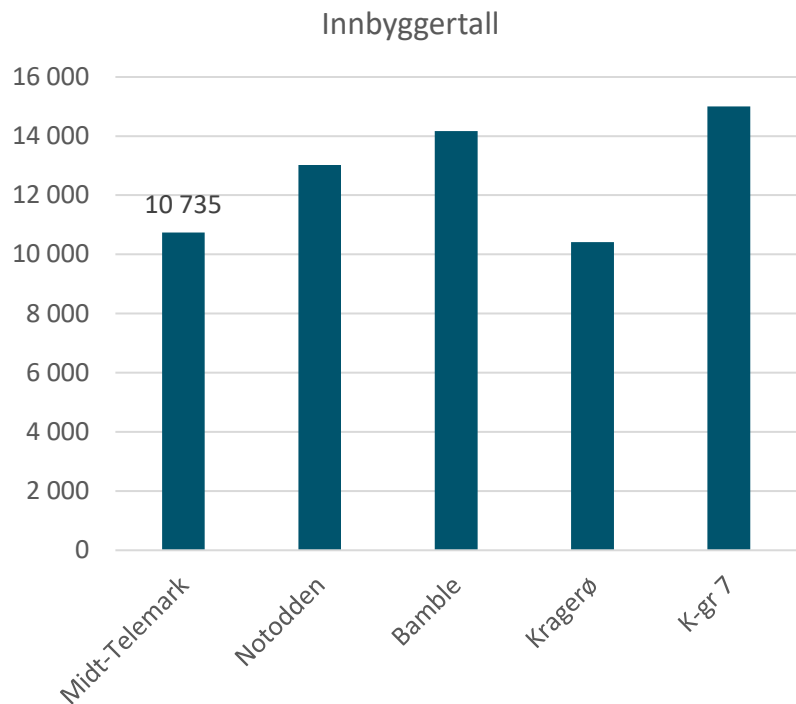
KOSTRA og effektivitetsanalyse. Midt-Telemark kommune 2022. Mill. kr. Kilde: SSB/KMD/beregninger ved TF

Mer-/mindreforbruk fordelt på aktuelle KOSTRA-funksjoner. Midt-Telemark kommune 2022

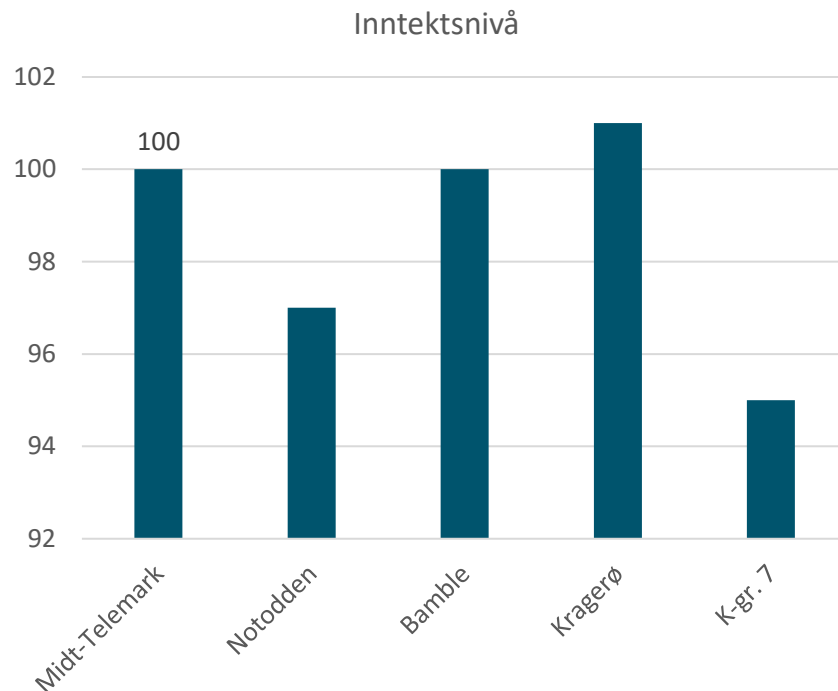
	Mer-/mindreforbruk 2022 (mill. kr) sammenlignet med	
	Landsgjennomsnittet	«Normert og inntektsjustert nivå»
Barnehage (F201, 211, 221)	-14,6	-10,7
201 Barnehage	-14,1	-10,8
211 Styrket tilbud til førskolebarn	-1,3	-1,0
221 Barnehagelokaler og skyss	0,8	1,0
Administrasjon og styring (F100, 110, 120, 121, 130)	2,2	1,7
100 Politisk styring	-1,5	-1,5
110 Kontroll og revisjon	0,3	0,3
120 Administrasjon	6,2	5,8
121 Forvaltningsutgifter i eiendomsforvaltningen	-0,5	-0,5
130 Administrasjonslokaler	-2,3	-2,4
Landbruk (F329)	2,2	-0,5
329 Landbruksforvaltning	2,2	-0,5
Grunnskole (F202, 215, 222, 223)	-3,3	-4,8
202 Grunnskole	2,4	1,3
215 Skolefritidstilbud	-1,6	-1,6
222 Skolelokaler	-5,6	-5,8
223 Skoleskyss	1,4	1,4
Pleie og omsorg (F234, 253, 254, 261)	33,8	11,7
234 Aktivisering eldre og funksjonshemmede	-0,1	-1,2
253 Helse- og omsorgstjenester i institusjon	21,4	13,5
254 Helse- og omsorgstjenester til hjemmeboende	13,1	1,2
261 Institusjonslokaler	-0,6	-1,8
Kommunehelse (F232, 233, 241)	17,7	15,5
232 Forebygging - skole- og helsestasjonstjeneste	-0,3	-0,7
233 Forebyggende arbeid, helse og sosial	3,6	3,3
241 Diagnose, behandling, rehabilitering	14,3	12,9
Barnevern (F244, 251, 252)	6,5	5,6
244 Barneverntjeneste	1,9	1,6
251 Barneverntiltak i familien	-0,2	-0,3
252 Barneverntiltak utenfor familien	4,7	4,3
Sosialtjeneste (F242, 243, 281)	16,5	16,2
242 Råd, veiledning og sosialt forebyggende arbeid	7,2	7,2
243 Tilbud til personer med rusproblemer	1,8	1,7
281 Ytelse til livsopphold	7,5	7,4

Analyse av ressursbruk i sammenlignbare kommuner 2022

- I KOSTRA er Midt-Telemark plassert i kommunegruppe 7, dvs. kommuner med 10.000 til 19.999 innbyggere og lave korrigerede inntekter. Telemarkskommunene Notodden, Bamble og Kragerø er her valgt ut som aktuelle sammenligningskommuner. Under er vist innbyggertall og inntektsnivå for de aktuelle kommunene.

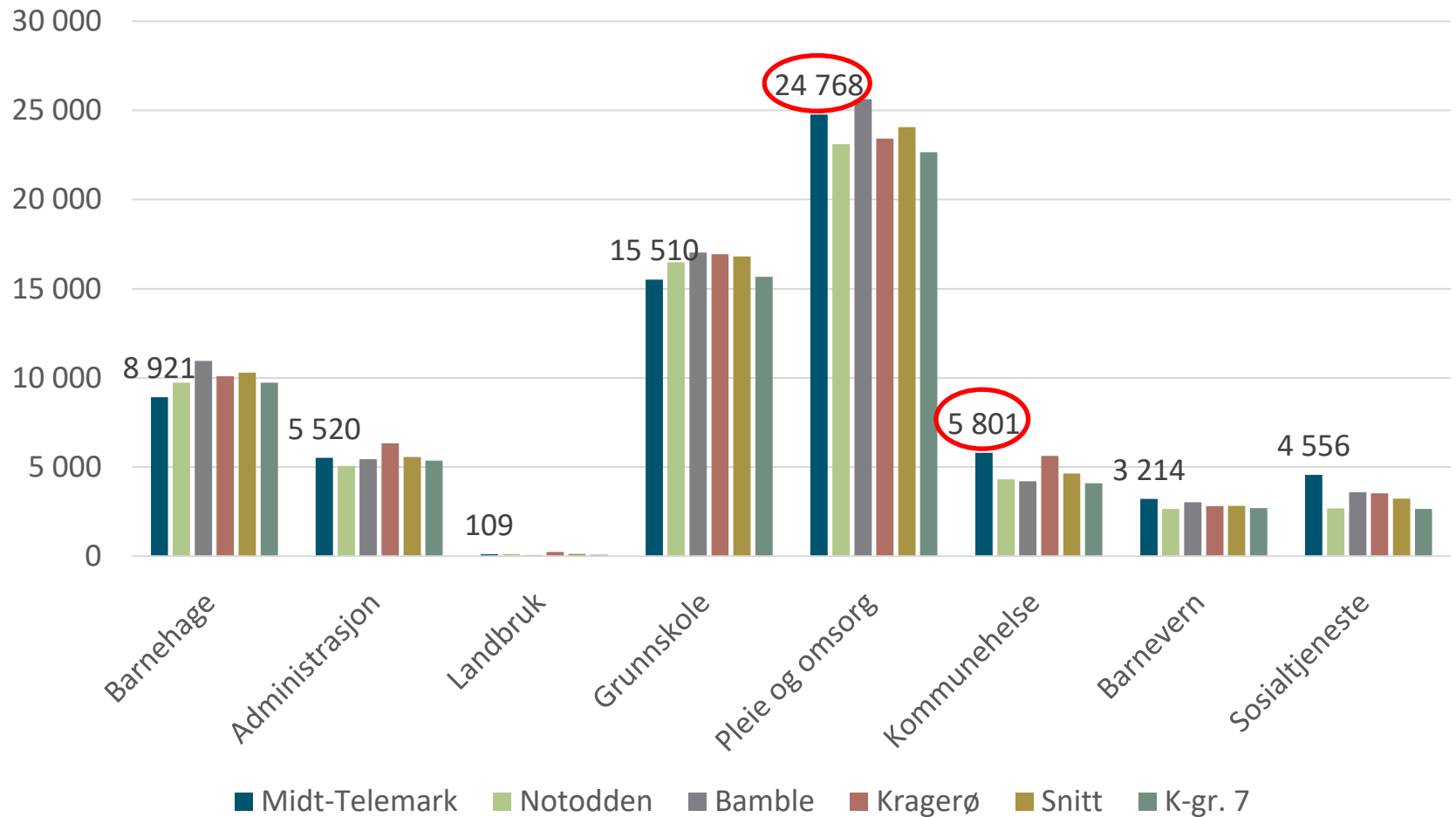

Innbyggertall 2022. Kilde: SSB

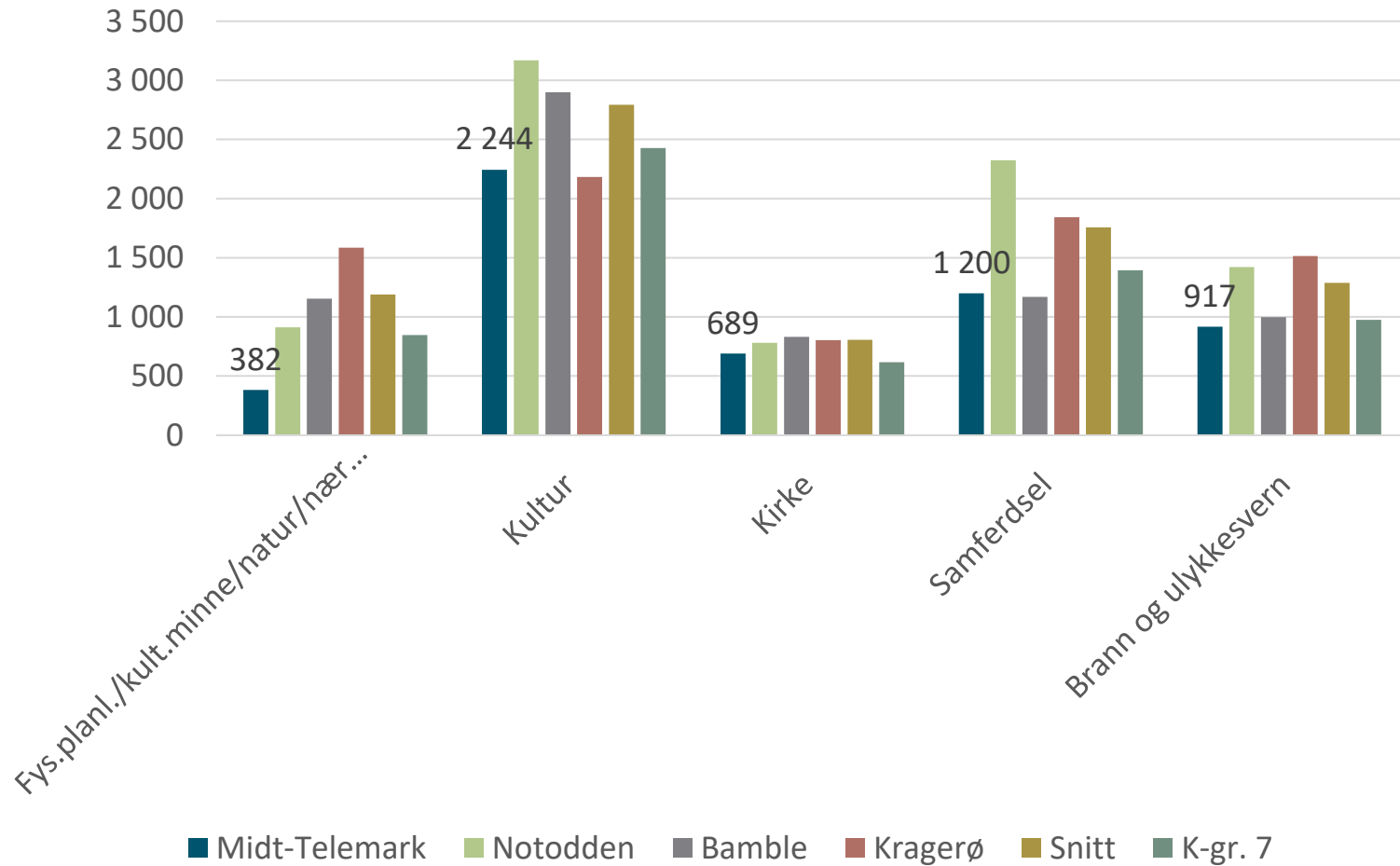
Korrigerede frie inntekter 2021. I pst av landsgjennomsnittet. Kilde: KDD

Ressursbruk på sentrale tjenesteområder 2022

Behovskorrigerede netto driftsutgifter i kr per inn. Sentrale tjenesteområder 2022. Kilde: SSB/KDD/beregninger ved TF

Ressursbruk på andre områder 2022

Netto driftsutgifter i kr per innb. Andre utvalgte områder 2022. Kilde: SSB/KMD/beregninger ved TF

Dokumentasjon av utviklingen i utgiftsutjevn. tilskudd/trekk 2020-2023 – fordelt på delkostnadsområder

Utgiftsutjevningen 2020-2023 – fordelt på delkostnadsområder. Midt-Telemark kommune. Kilde: KDD/beregninger ved TF

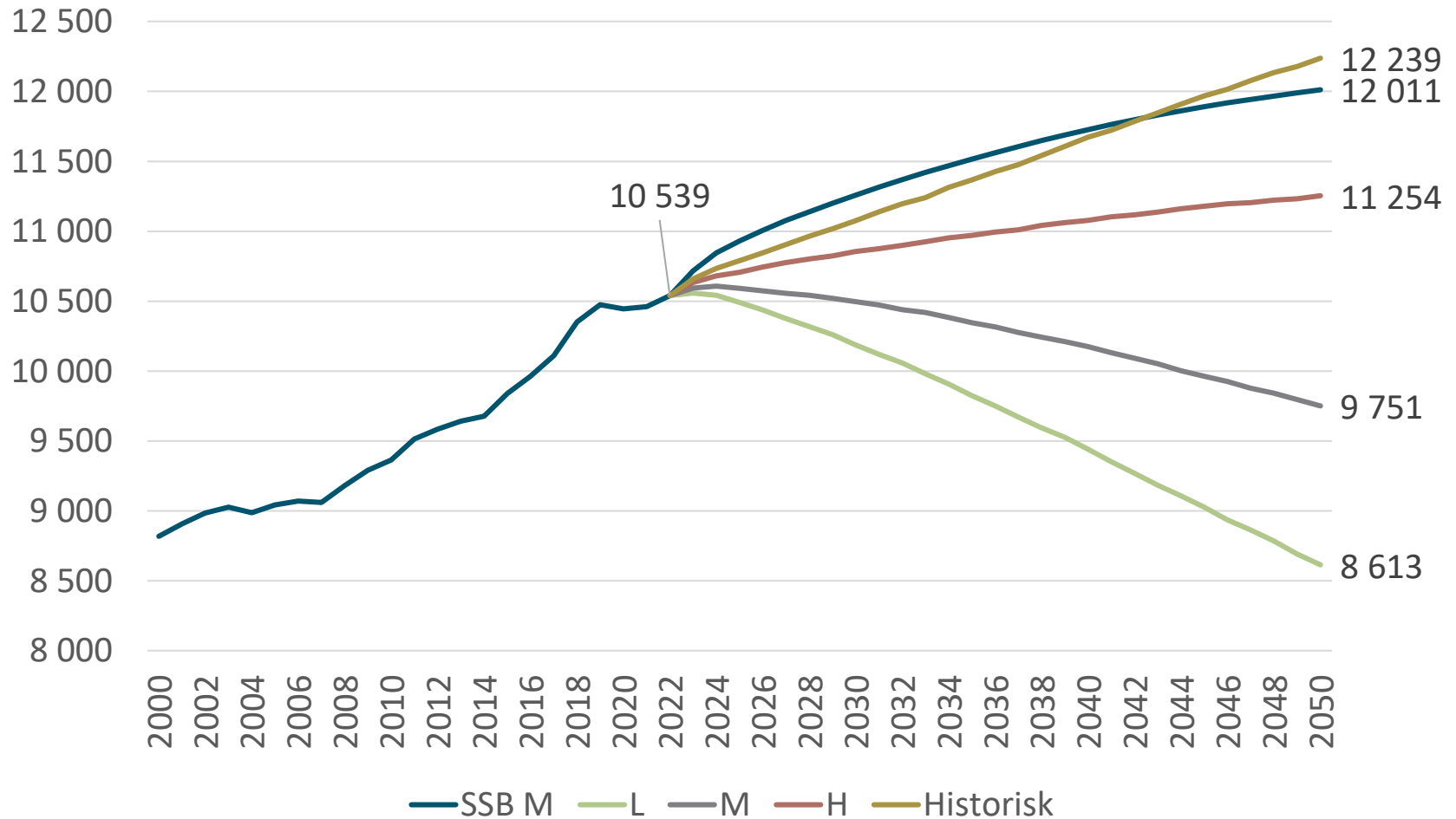
Delkostnadsområder	Utslag fra delkostnadsnøkene				Tillegg/trekk (omfordeling) for kommunen i 1000 kr			
	2020	2021	2022	2023	2020	2021	2022	2023
Barnehage	0,9412	0,9292	0,9638	0,9535	-5 365	-6 569	-3 516	-4 891
Administrasjon	1,0096	1,0095	1,0092	1,0078	447	451	453	410
Landbruk	3,0376	3,0927	3,0550	2,9633	2 476	2 553	2 618	2 667
Grunnskole	0,9974	1,0139	1,0086	1,0051	-376	2 047	1 331	867
Pleie og omsorg	1,0623	1,0797	1,0863	1,0875	12 336	16 379	18 532	20 034
Kommunehelse	1,0406	1,0452	1,0453	1,0479	1 213	1 415	1 539	1 788
Barnevern	1,0396	1,0387	1,0280	1,0271	967	913	778	821
Sosialtjeneste	0,9833	0,9920	1,0078	0,9937	-547	-262	269	-237
Kostnadsindeks	1,0195	1,0291	1,0359	1,0325	11 094	16 945	22 030	21 508
<i>Nto.virkn. statl/priv. skoler</i>					-2 036	-1 748	-1 962	-1 264
Sum utgiftsutjevn m.m.					9 058	15 197	20 068	20 244

Analyse av framtidig tjenestebehov

Oppsummering framtidig tjenestebehov

- Oppsummert er det anslått betydelig økte utgifter knyttet til den eldre delen av befolkningen, og framtidige økte demografikostnader vil i all hovedsak vil være knyttet til tjenesteområdet pleie og omsorg.
 - Det er anslått en lavere andel barn og unge og en høyere andel eldre.
- Vi har også sett på framtidig forsørgerbyrde og behov for kommunale årsverk på barnehage, grunnskole og pleie og omsorg.
 - Framskrivningene viser at forsørgerbyrden vil øke i årene framover. Det vil altså bli færre personer i yrkesaktiv alder bak hver pensjonist.
 - Framskrivningene viser at behovet for årsverk innen barnehage og grunnskole vil endres relativt lite fram til 2030 og 2040 (målt per 1000 innbyggere i arbeidsfør alder), mens behovet for årsverk innen pleie og omsorg vil øke kraftig.

Scenarier for Midt-Telemark

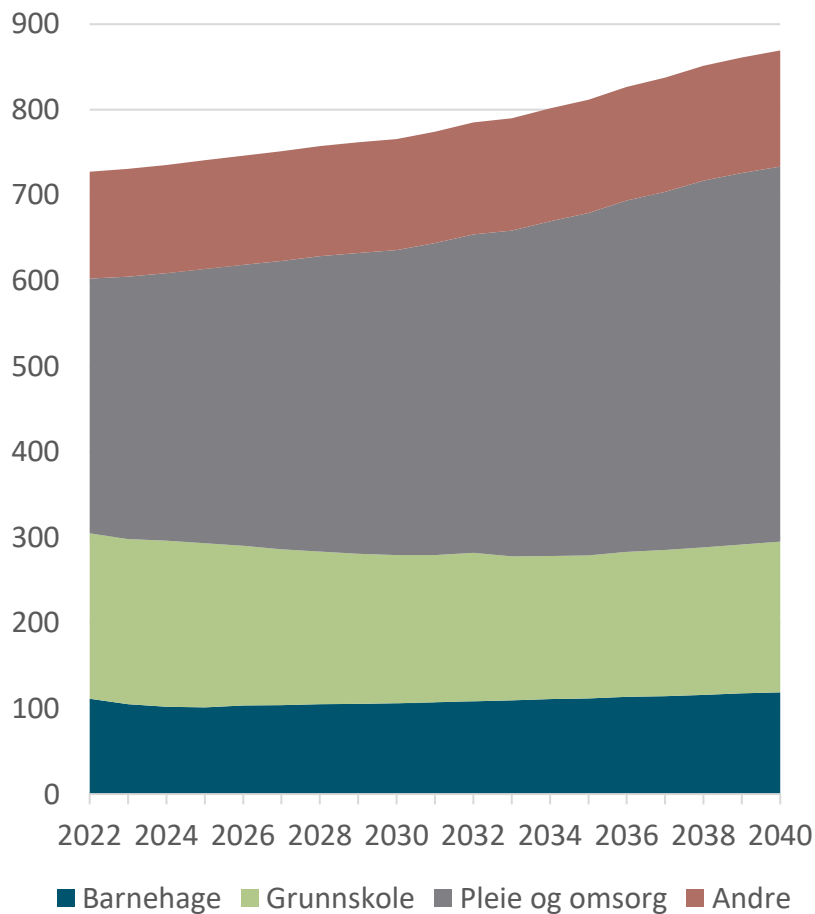
Befolkningsframskriving for ulike attraktivitetsscenarier. Midt-Telemark kommune. Kilde: SSB/TF

Befolkningsframskrivinger fram til 2040

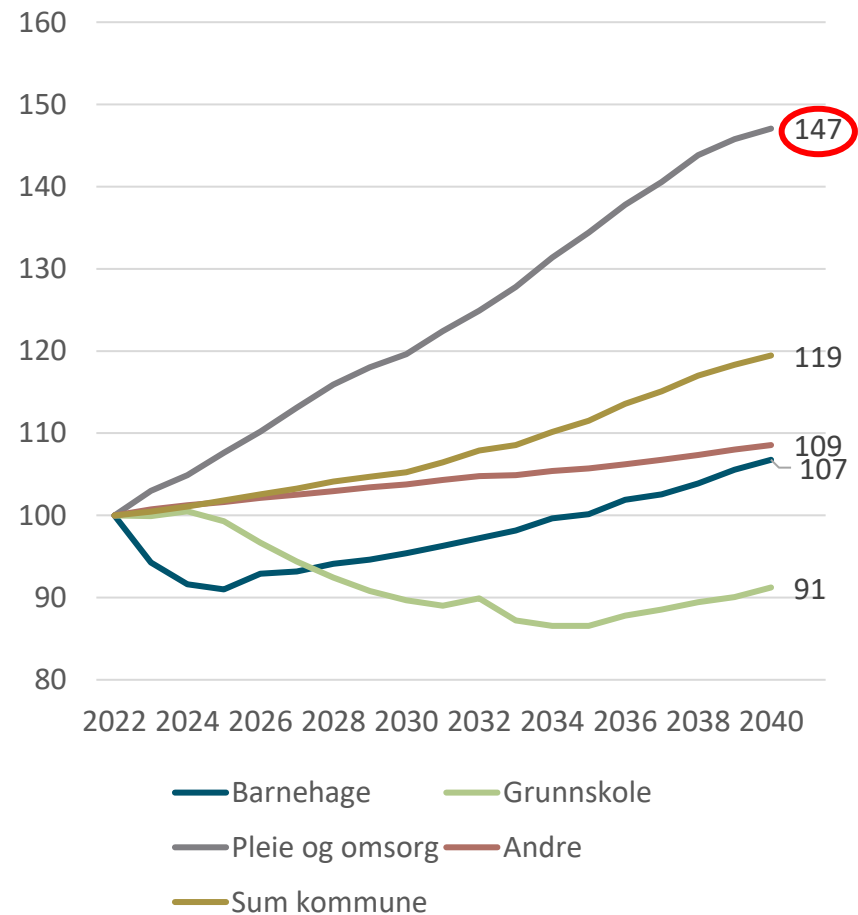
Personer i ulike aldersgrupper 2022 og 2040. Prosentvis endring 2022-2040. Midt-Telemark kommune. Kilde: TFs framskrivingalternativer

	2022	2040					2040 %-endring				
		L	M	H	Hist.	SSB	L	M	H	Hist.	SSB
0-5 år	622	445	521	616	683	720	-28,5 %	-16,2 %	-1,0 %	9,8 %	15,8 %
6-15 år	1 228	890	967	1 056	1 117	1 190	-27,5 %	-21,3 %	-14,0 %	-9,0 %	-3,1 %
16-66 år	6 791	5 644	6 189	6 868	7 303	7 252	-16,9 %	-8,9 %	1,1 %	7,5 %	6,8 %
67-79 år	1 363	1 479	1 502	1 520	1 539	1 550	8,5 %	10,2 %	11,5 %	12,9 %	13,7 %
80-89 år	431	734	736	741	742	732	70,3 %	70,8 %	71,9 %	72,2 %	69,8 %
90 år og eldre	104	180	180	180	180	168	73,1 %	73,1 %	73,1 %	73,1 %	61,5 %
Sum	10 539	9 372	10 095	10 981	11 564	11 612	-11,1 %	-4,2 %	4,2 %	9,7 %	10,2 %
0-66 år	8 641	6 979	7 677	8 540	9 103	9 162	-19,2 %	-11,2 %	-1,2 %	5,3 %	6,0 %
67 år og eldre	1 898	2 393	2 418	2 441	2 461	2 450	26,1 %	27,4 %	28,6 %	29,7 %	29,1 %
80 år og eldre	535	914	916	921	922	900	70,8 %	71,2 %	72,1 %	72,3 %	68,2 %

Framtidig tjenestebehov

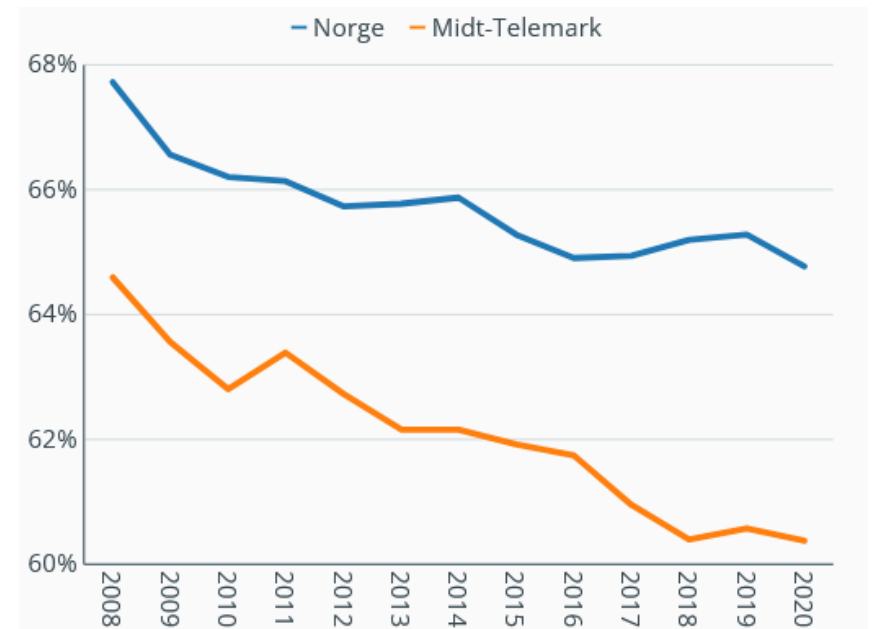
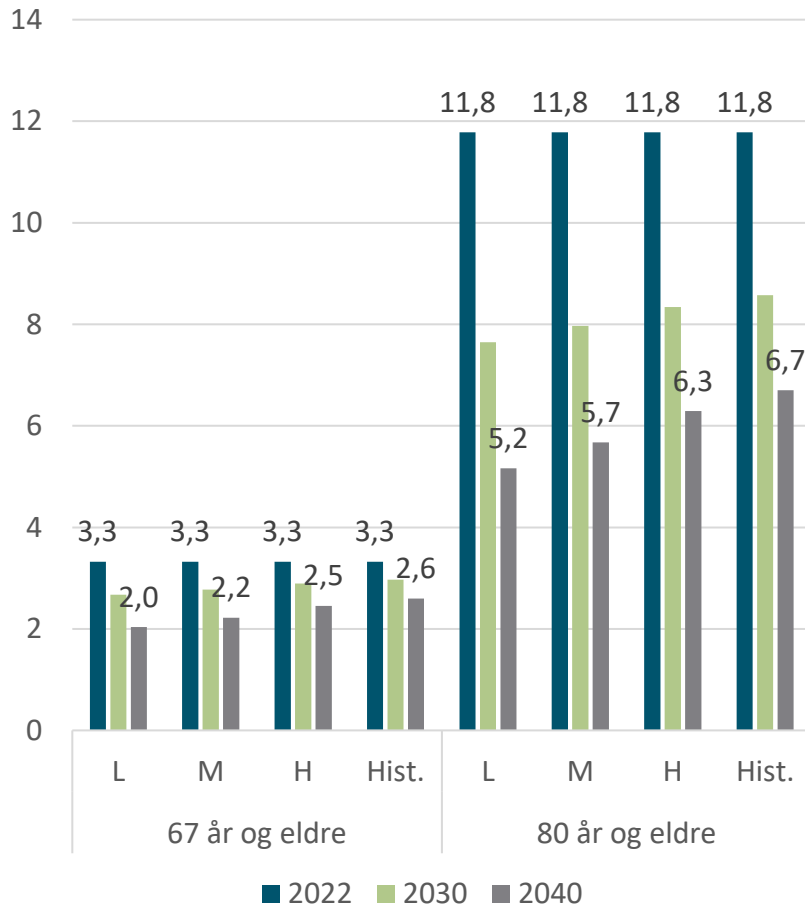

Beregnet utgiftsbehov på ulike sentrale tjenesteområder 2022-2040.
Framskrivingsalternativ M. Midt-Telemark kommune. Faste mill. 2022-kr. Kilde: TBU/beregninger ved TF

Utvikling i beregnet utgiftsbehov ulike sentrale tjenesteområder 2022-2040. Indeksert utvikling, 2022=100. Midt-Telemark kommune. Kilde: TBU/beregninger ved TF

Forsørgerbyrde

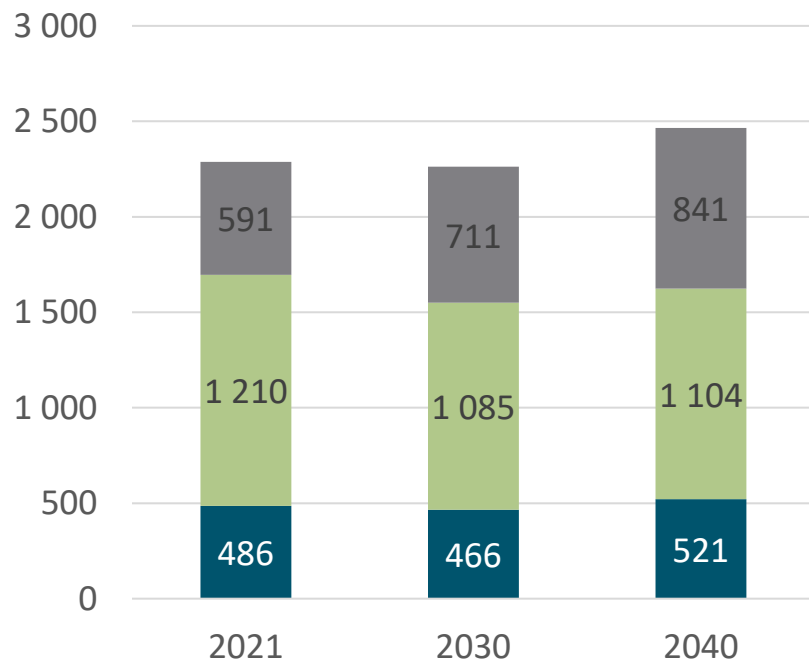

Midt-Telemark har en lavere andel av befolkningen i arbeidsstyrken enn landsgjennomsnittet

Antall innbyggere 20-66 år i forhold til eldre innbyggere. 2021, 2030 og 2040. Midt-Telemark kommune. TF framskrivinger. Kilde: SSB/beregninger ved TF

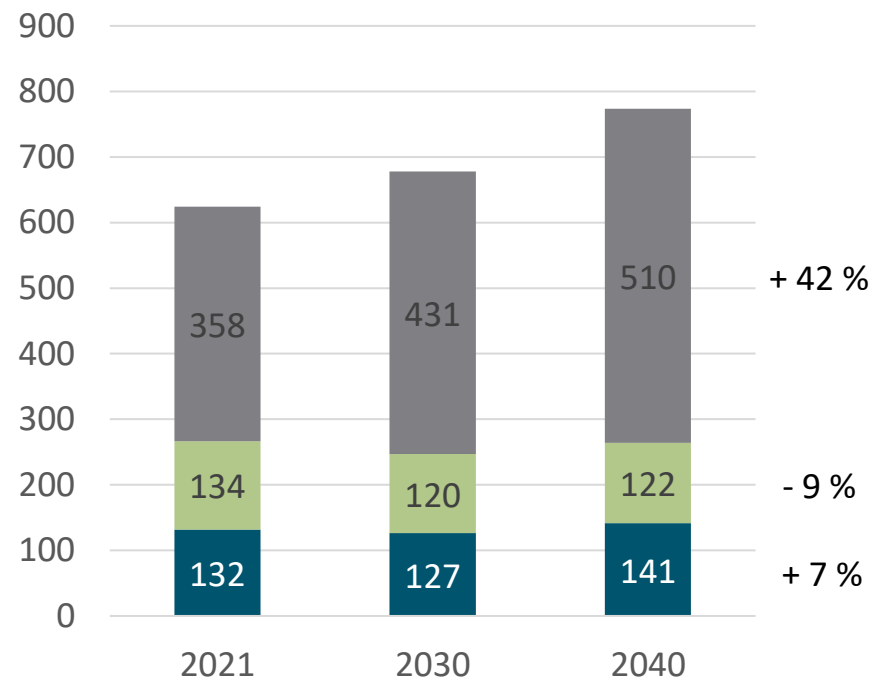
Tjenestemottakere og årsverksbehov

Tjenestemottakere

- Mottakere hjemmetjeneste og institusjon
- Elever i grunnskolen 1.-10. trinn
- Barn 1-5 år med barnehageplass

Årsverksbehov

- Behov for årsverk i hjemmetjeneste og institusjon
- Behov for lærerårsverk i grunnskolen
- Behov for årsverk i barnehagen

Oppsummering

Økonomi-/ståstedsanalyse

- Merforbruk på de sentrale tjenesteområdene i forhold til økonomiske rammebetingelser i 2022.
 - Områdene pleie og omsorg, kommunehelse, sosialtjeneste og barnevern peker seg ut med merforbruk.
- Samlet merforbruk på de sentrale tjenesteområdene har økt fra 2021 til 2022.

Framtidig tjenestebehov

- Framtidig økte demografikostnader vil i all hovedsak være knyttet til tjenesteområdet pleie og omsorg.
- Forsørgerbyrden vil øke i årene framover.
- Behovet for årsverk innen pleie og omsorg vil øke kraftig.